

Svar på Reija Frimans och Jussi Särkeläs samt 21 andra ledamöters motion om att grunda konstnårsresidens i Vanda

VD/4966/00.02.00.03/2022

RÅ/MP/JT/KW

Reija Friman och Jussi Särkelä samt 21 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vanda bör utreda möjligheten att grunda konstnårsresidens, genom vilka vi kan stödja kulturutövare, uppmuntra till växelverkan och aktivera konstlivet i Vanda.

Ett konstnårsresidens erbjuder möjlighet till arbete för konstnärer inom olika områden. De residens som grundas i Vanda kunde representera bland annat formgivning och arkitektur, inklusive arbete med att restaurera och liva upp gamla bostadsområden, dans, musik och olika genrer inom litteraturen och bildkonsten.

Utöver majoritetsbefolkningen kunde olika minoritetskulturer i Vanda, som kulturer från arabvärlden och afrikanska länder, ryska och slaviska områden i allmänhet, utan att utesluta några andra, vara representerade i konstnårsresidensen.

Grundandet av residensen behöver inte belasta stadens ekonomi oskäligt mycket, om de förverkligas i samarbete med olika aktörer inom konstsektorn, t. ex. organisationer, stiftelser, handelsrepresentationer eller till och med ambassader.

Grundandet av residensen skulle stödja de mål om att utveckla stadskulturen och främja invånarnas aktiviteter på eget initiativ som ställs upp i stadens strategi. Residensverksamheten kan också medföra regionalpolitisk nytta till exempel när det gäller att vitalisera bostadsområden som lider av segregation.

Vi föreslår att Vanda stad börjar utreda vilka lokaler som eventuellt skulle passa att användas som konstnårsresidens och olika samarbetsparter för att sätta i gång med residensverksamheten.”

Stadsfullmäktige 25.4.2022 § 22

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Serviceområde för kulturservicen inom stadskulturens verksamhetsområde konstaterar följande som sitt svar:

I Vanda verkar sedan 2002 Vantaan taiteilijaseuras konstnårsresidens. Konstnärshuset Gjutors residensutrymmen hyrs av såväl utländska som inhemska konstnärer. Under dessa år har residensverksamheten skapat samarbetsmöjligheter med utländska bildkonstnärer och öppnat

möjligheter för konstnärer i Vanda att arbeta och hålla utställningar på olika håll i Europa. Genom Gjutars verksamhet har utställningsbesökare i Vanda fått bekanta sig med internationell konst på sin egen ort. Stadskulturens verksamhetsområde i Vanda stöder årligen Gjutars verksamhet genom att betala hyran för huset och konstnärsföreningen betalar endast en nominell årshyra för huset.

En utredning om utvecklingen av Vanda stads residensverksamhet har gjorts 2019. Maija Kasvinen (konsultbyrå We Got Manners) fick i uppdrag att göra utredningen. Utgångspunkten var att skapa en hållbar residensmodell. Målet med residensverksamheten var att främja internationella relationer, vara innovativ och stärka Vandas ställning som en attraktiv stad för konst och kultur. Satsningen på kultur skapar starka signaler om stadens vilja att främja invånarnas trivsel. Utöver stadens attraktionsfaktorer främjar residensverksamheten sysselsättningen av konstnärer och yrkespersoner inom kulturbranschen i olika grad. Det ger också socialt kapital till samarbetsparterna.

Kasvinens utredning erbjöd då en modell för ett residens som skulle placeras i området Aerola i Vanda: Residenskonstnärerna skulle bo i residensbostäder som Vanda stad förvaltar och arbeta med företag, medan staden skulle vara den aktör som koordinerar verksamheten.

I utredningen föreslogs som särdrag att residenset skulle ha en internationell prägel och bedriva nära samarbete med olika kulturinstitut i Finland. Det här är en fungerande väg för att hitta konstnärsnätverk och å andra sidan möjliggöra en fortsättning på residensverksamheten. Till exempel Finlandsinstitutet i Tyskland har under de senaste åren vid sidan av design haft en stark betoning på export av finländsk bildkonst, vilket betyder att residensverksamheten i sin tur kunde medföra aktörer från det tyska kulturfältet till Finland. Om residenset fungera enligt inbjudan kunde kulturinstitutionen utgöra en bra väg till internationella konstnärsnätverk.

Utifrån utredningen inleddes planeringen och arbetet med att inleda pilotåtgärder tills coronaepidemin försvårade främjandet av verksamheten. Ännu i början av 2020 hann man bekanta sig med olika finansieringsmodeller tillsammans med en expert från Taike (Centret för konstfrämjande) och höra en presentation om Finska Kulturfondens residensverksamhet. Under coronaåren ändrades också stadens planer i området Aerola, varför det för närvarande inte går att etablera ett residens där.

Enligt vår uppfattning är den utredning som blev klar 2019 fortfarande aktuell på många sätt. Det finns många fungerande residens i Finland, så det är viktigt att profilera sig på fältet. Ett företags- eller sammanslutningsbaserat arbete skulle tillföra ett Vandaperspektiv på residensverksamheten. Detta kunde testas genom ett pilotprojekt redan utan en fysisk residensbyggnad, där det mer skulle vara fråga om en arbetsperiod tillsammans med en sammanslutning eller företag i området.

I Kasvinens utredning är framtidens stad och gemenskap centrala utgångspunkter för modellen. Som en ny öppning för residensverksamheten kunde man fundera på möjligheten att samarbeta med välfärdsområdena: Verksamheten Artist in residence kunde utgöras av en konstnärs långvariga arbete vid en social- och hälsovårdsenhet. Residensverksamhet som baserar sig på sammanslutningar kan också ses som en parallell verksamhet till företagssamarbete. Båda inspireras av tanken på fördomsfrihet och innovationsförmåga samt samarbete över gränserna.

Utmaningen i residensverksamheten är konkurrensen om samarbetspartner. Kan konstnärer lockas enbart med hjälp av residens och konstnärligt arbete eller förväntas också till exempel stipendiefinansiering?

Beaktandet av mångkulturalism och mångfald ingår i Vanda konstmuseum Artis basarbete såväl i utställnings- som i samlingsverksamheten. Stadens värderingar och strategi har redan länge styrt in verksamheten till att omfatta detta. Vanda är en snabbt växande mångkulturell stad där det är viktigt att sträva efter jämlikhet. Detta skulle också skrivas in i residensverksamheten.

Ett område som varit med i planerna på en residensverksamhet är Aviapolis i Vanda. Området utvecklas till en internationell bostads- och arbetsplatsstadsdel där också konsten är starkt närvarande. För att förverkliga denna vision har det utarbetats en allmän konstplan. I konstplanen är det centrala målet för konsten att strukturera Aviapolis-området som utvecklas med konstens medel och skapa stadscentrum där konst och kultur tilltalar aktörer och invånare från olika kulturer. I den allmänna konstplanen har det också föreslagits möjligheter till finansiering av konst samt olika praxis i fråga om förvaltningen av konstprojekt och valet av konstnärer. Residensverksamheten lämpar sig också väl för dessa planer för Aviapolisområdet.

Följande åtgärder för att utveckla residensverksamheten

1. Chefen för Vanda konstmuseum är en nyckelperson när det gäller att inleda residensverksamheten. För närvarande rekryteras en ny person till tjänsten som museichef efter att den förra har övergått till andra uppgifter. När den nya chefen inleder sin verksamhet och om man får finansiering för residensverksamheten, kan man inleda verksamheten som ett pilotprojekt genom att dra nytta av existerande planer och Kasvinens utredning.
2. Vanda stad har i samarbete med Tammerfors stad ansökt om finansiering för projektet Kotimaana kulttuuri. Projektets åtgärder inriktas särskilt på att främja att kulturverksamhet och kulturtjänster står till buds i kommunerna för invandrare och personer med utländsk bakgrund i enlighet med befolkningsstrukturen och att dessa är tillgängliga för dem.

Om projektet får understöd, kommer en åtgärd att vara ett försök med residensverksamhet som riktar sig särskilt till konstnärer med mångkulturell bakgrund. I det genomförs 2–6 månaders residensperioder som ”stadskonstnär”, varvid konstnären får sysselsättning i staden med månadslön och genomför en på förhand uppgjord arbetsplan under denna period. Planen kan vara konstnärligt arbete, men den ska innehålla en interaktiv delaktighet som går in för stadens verksamhet samt kulturtjänsternas tillgänglighet, dvs. konstnärsresidenset genomförs i någon av stadens organisationer, där konstnären tar med sig sitt eget perspektiv. Denna organisation kan finnas inom vilken verksamhet som helst beroende på residenskonstnärens intresse och arbetssätt. Arbetsperioden inverkar således också på kommunorganisationens strukturer genom att föra in konstnärs- och mångfaldsperspektiv i dem.

Stadsstyrelsen 10.10.2022 § 54

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadskulturens verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge på Reija Friman och Jussi Särkelä och samt 21 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 14.11.2022 § 20

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Reija Frimans och Jussi Särkeläs samt 21 andra ledamöters undertecknade motion om att grunda konstnärsresidens i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information: Marjo Poutanen, museichef, tfn 040 846 7814, etunimi.sukunimi@vantaa.fi